

Lisa 1. Lääne-Harju valla hetkeolukorra analüüs ja vajadused tegevusvaldkondade lõikes

1. Elukeskkond ja avalik ruum

Loodus- ja kultuuripärand

Lääne-Harju vald asub Loode-Eesti rannikul Harjumaa lääneosas. Omavalitsuse pindala on 644 km². Naaberomavalitsused on Keila linn ja Harku vald idas, Saue vald lõunas ning Lääne-Nigula vald läänes.

Vallal on ligi 100 km pikkune merega piirnev rannajoon. Tuntumad on Keila-Joa, Meremõisa, Lohusalu, Laulasmaa, Kloogaranna, Leetse, Keibu ja Alliklepa liivarannad. Valla mereäärsetele aladele annavad erilise väärtuse metsad.

Rannikumeres asuvad kaks suurt saart - Suur-Pakri ja Väike-Pakri ning nende vahel kuus väikest laidu.

Valla kolm suuremat jõge on Keila, Vasalemma ja Vihterpalu. Klooga alevikust lõunas asub kalarikas ja ujumiseks sobiv Klooga järv, Rummu alevikus seiklusturismiobjektina tuntud Rummu järv ja Hatu külas keset raba paiknev liivakallastega Tänavjärv.

Valla territooriumile jäävad Türisalu, Laulasmaa, Nõva, Pakri ning Läänemaa Suursoo maastikukaitsealad. Kaitstavatest loodusobjektidest on märkimisväärsed Keila juga ja Treppoja joastik ning Keila-Joa, Vasalemma ja Ohtu mõisapargid.

Puisniitudest on leidnud märkimist Korevi puisniit Keila – Haapsalu maantee ääres ja Jõute puisniit Metslõugu külas, Hatu Hunnikumägi Vihterpalu jõe vasakul kaldal Hatu külas, Liisküla – Suurküla puisniit ning Kasepere, Likekõrve ja Riidika niidud, mis osaliselt ulatuvad ka Saue valla territooriumile.

Valla territooriumil asuvad Harju maakonna rohevõrgustiku teemaplaneeringu tuumalad: Keibu-Vihterpalu, Suursoo ja Tänavjärv, Pakri saared, Pakri poolsaar, Kloogaranna, Lohusalu, Keila-Joa – Türisalu ja Padise.

Maavaradest on valla territooriumil märkimisväärsed lubjakivi- ja turbavarud, esineb ka kruusa, liiva ja järvemuda.

Tähtsamateks kultuurimälestisteks vallas on Padise kloostri varemed koos vallikraaviga ning Peeter Suure merekindluse bastion ehk Muula mäed Paldiskis. Tähelepanu väärivad ka Keila-Joa mõisakompleks, Vasalemma mõisaansambel, Padise, Vihterpalu, Kõltsu ja Hatu mõisad, Harju-Madise, Harju-Risti, Paldiski Georgi õigeusu kirik ja Nikolai kirik, Audeväljas asuv Möldre tuuleveski, Pakri vana ja uus tuletorn Paldiskis ning Pakri saartel asuvad Suur-Pakri ja Väike-Pakri kiriku varemed.

Oluliseks ajaloomälestiseks on Eesti rahvakooli rajaja B.G. Forseliuse sünnikoht Madise külas. Paldiskis asub skulptor Amandus Adamsoni Ateljeemuuseum, mis tegutseb Harjumaa Muuseumi filiaalina.

Vallas on registreeritud kümneid pärandkultuuri objekte, mis pole riikliku kaitse all, kuid hoiavad alles kohalikku kultuurimälu. Mälestised ja pärandkultuuri objektid vajavad säilitamisele lisaks kohati ka korrastamist ja eksponeerimist.

Ühelt poolt moodustavad kaitstavad alad ja objektid, samuti ühiskondlikult väärtustatud pärandkultuuri objektid väärtusliku arenguressursi, teisalt tuleb aga nende säilitamiseks vajalike arendustegevuse kavandamisel arvestada mitmete piirangute ja kaitsereežiimidega, samuti tegevuse ressursimahukusega. Valla atraktiivse rannaala säästlikuks kasutamiseks on vajalikud rannaalade arendustegevused – parklate rajamine ning randade varustamine riietuskabiinide, prügikastide ja vaba aja veetmiseks vajalike vahenditega Kloogarannas, Leetse ja Alliklepa rannas ning Klooga järve kaldal, mis on perspektiivsed avalikud rannad

Maakasutus

01. jaanuari 2022. aasta seisuga oli riigi maakatastris registreeritud katastriüksuseid pindalaga 64526,6 hektarit (ha), mis moodustab 99,9% omavalitsuse 64602 ha maafondist. Vallal on munitsipaalmaad 1326,5 ha, s.o 2% kogu maakatastris registreeritud maast. Riigi omandis oli maad 35621,2 ha, s.o 55,2% kogu maakatastris registreeritud maast.

Ühisveevärk ja -kanalisatsioon

Valla ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemi arendamise aluseks on Lääne-Harju Vallavolikogu poolt 30.09.2019 kinnitatud Lääne-Harju valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2019-2030, mida on peale kinnitamist hilisemalt üle vaadatud ja täiendatud.

Veevarustuse peamiseks probleemiks on aastaringses kasutuses olevad tiheasustatud alad, kus puudub ühisveevärk ja -kanalisatsioon. Tihedalt puuritud individuaalsed puurkaevud on tõsine risk põhjaveele, kuna valdav osa valla haldusterritooriumist asub kaitsmata või nõrgalt kaitstud põhjaveega alal. Pakri saarte elanike joogiveemure vajab lahendamist.

Kogu vallas vajab lahendamist sademevee ärajuhtimine.

Reoveekäitlusega seotud peamiseks probleemiks on reoveesette käitlemine. Lahendust oodatakse Keskkonnaministeeriumi poolt tellitud piirkondlike reoveesette käitluskeskuste uuringu tulemustest.

Ühisveevärk ja reovee kogumine ning sadevee ärajuhtimise süsteemid vajavad jätkuvat korrastamist ja väljaehitamist

Soojamajandus

Soojusmajanduse arendamine on toimunud ühinenud valdades vastavalt soojusmajanduse arengukavadele – Keila valla soojusmajanduse arengukava aastateks 2015 – 2025, Paldiski linna soojusmajanduse arengukava aastateks 2016 – 2026, Vasalemma valla soojusmajanduse arengukava aastateks 2016 – 2026. Kaugkütet tarbivad Paldiski linn, Klooga ja Keila-Joa alevikud, Padise küla ja osaliselt Rummu alevik. Kütetrassid kuuluvad nii vallale kui soojatootjatele. Katlamajad Klooga, Keila-Joa ja Rummu alevikus kuuluvad NR Energy AS-le. Padisel asuvat katlamaja ja kaugküttevõrku haldab SW Energia AS. Paldiski kaugküttepiirkond hõlmab kogu linnakeskuse ja soojatootjaks on SW Energia AS.

Kogu valla kaugkütte kontseptsioon tuleb läbi analüüsida koostatavas Lääne-Harju valla energia- ja kliimakavas. Täna valla katlamajades kasutusel olev 2. põlvkonna kaugküttesüsteemid on iganenud tehnoloogia. Jätkusuutliku kaugkütte ja -jahutussüsteemi loomiseks tuleb võimalikult kiiresti kasutusele võtta 4. põlvkonna tehnoloogiad.

Jäätmemajandus

Jäätmehoolduse arendamise aluseks on Lääne-Harju Vallavolikogu poolt kinnitatud Saue ja Lääne-Harju valla ühine jäätmekava aastateks 2021-2026. Jäätmekava koostamisel on analüüsitud nii rahvusvahelisi, riiklikke kui kohalikke õigusakte, planeeringuid ja arengukavasid. Riigi jäätmekavast, Euroopa Liidu jäätmete raamdirektiivist ja ringmajanduse paketist tulenevatest eesmärkidest on üheks olulisemaks eesmärgiks suurendada liigiti kogutud olmejäätmete osakaalu, kuna üksnes liigiti kogutud olmejäätmeid on võimalik uuesti ringlusesse suunata.

Korraldatud jäätmeveoks on kogu valla territooriumil läbi viidud riigihankemenetlus ning sõlmitud leping. Korraldatud jäätmeveoga on vallas hõlmatud lisaks segaolmejäätmetele, vanapaberile, biojäätmetele (nii köögi- ja sööklajajäätmed kui haljastujäätmed) ja suurjäätmetele ka pakendijäätmed.

Valla erinevates piirkondades on pakendiseaduse alusel müügipakendite kogumisega tegelevate taaskasutusorganisatsioonide poolt paigaldatud avalikud pakendite kogumismahutid eri liiki pakendite kogumiseks.

Elanikel on võimalik liigiti kogutud jäätmeid üle anda Karjaküla jäätmejaamas ja Keila linna jäätmejaamas.

Jäätmekavaga püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab lisaks vajalikele investeeringutele ka pidevat elanike kaasamist ja vastavat selgitustööd.

Keskkonnaseisund ja heakord

Piirkonna keskkonnaseisund on üldiselt hea. Puhkepiirkondade (põhiliselt Lahepere lahe idakaldal, neist suurem osa on Laulasmaal) looduskeskkonnale avaldab mõju hooajaline puhkajate arvu kasv. Suur kasutuskoormus suvekuudel toob kaasa metsaalade tallamise ja prahistamise, negatiivselt mõjub meelevaldne sõitmine ja parkimine looduses, st nendeks tegevusteks mitte-ettenähtud kohtades.

Suurõnnetuse ohuga ja ohtlikest ettevõtetest (A- ja B-kategooria ohtlikud ettevõtted) tegutsevad valla territooriumil: Nord Terminals AS Paldiski terminal, Palsteve OÜ, Paldiski Tsingipada AS, Alexela AS Paldiski tankla, Balti Karusnahk AS karusloomakasvatuse Karjakülas ning Vedelgaas OÜ Laheotsa viljakuivati vedelgaasipaigaldi Altkülas.

Valla territooriumile jääb neli riiklikult registreeritud jääkreostusobjekt (Ämari lennuvälja kütusetrassi avariikoht, Ämari lennuvälja kütusepump, Ämari lennuväli ja Paldiski keskkatlamaja), lisaks asub Paldiski linnas mitu kohaliku tähtsusega jääkreostusobjekti. Paldiski linna territooriumil on ikka veel rohkestijätakuvalt nõukogudeaegse ja ka varasema militaarkasutuse jälgi – mitmel pool on hoonete ja rajatiste varemeid ning Pakri saartel lahingumoona plahvatuslehtreid ja -jäätmeid.

Lääne-Harju vallas on looduskaitse all 10729,8 ha, mis moodustab 16,6% valla territooriumist. Samas ei piisa looduskeskkonna hoidmisest ja kaitsmisest vaid kaitsealadel. Elurikkuse hoidmisele saab igatüüpi oma valikute ja teadlike tegudega kaasa aidata ja vastutasuks sellest kasu lõigata, sest looduskeskkonnast saame kõik eluks vajaliku – toidu, vee, hapniku, materjalid ehituseks ja riieks, kütused, ravimid, aga ka vaimseks terviseks vajaliku rahu ja vaikuse. Hea keskkonnaseisundi hoidmiseks tuleb senisest enam tähelepanu pöörata maakasutuse suunamisele, sh rohevõrgustike sidususe tagamine läbi planeeringute.

Kuna 1944. a põles toonane Paldiski linn suures osas maha, pärineb linnakeskuse struktuur ja ilme nõukogude ajast. Paldiski linna keskuse miljöö on väljakujunemisel. Esindushooneks on keskväljaku ääres asuv Pakri Plaza hoone aadressiga Rae 38, kuhu on koondatud mitmed olulisemad teenindusasutused (raamatukogu, vallavalitsus, huvikeskus, ühiskondlikud organisatsioonid jt). Mererannaga paralleelne Rae tänav on nüüd keskuse pikiteljeks. Rummu (endine vanglateenistujate

elupaik) ja Ämari (endine sõjalennuvälja teenistujate elupaik) on kujunenud eriotstarbeliste asulatena, suur osa Rummu ja Ämari elamufondist on väga halvas seisukorras.

Lähtudes energiasäästu ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärkidest, vajavad olulisi investeeringuid erinevad eluhooned. Kliima- ja energiapoliitika eesmärkide seadmiseks on vajalik koostada energia- ja kliimakava. Tiheasustuseladel paiknevate heakorrastamata aiamaade kasutus vajab korrastamist ja seadustamist. Kohalikele kaluritele on oluline lautrikohtade rajamine.

2. Teed ja ühistransport

Lääne-Harju valla asustuspiirkondadel on head raudtee- ja maanteeühendused – valda läbivad Tallinn – Paldiski, Tallinn – Kloogaranna ja Tallinn – Riisipere elektriraudteetrassid. Olulisemad asustus- ja arenduspiirkonnad, millel rööbastranspordiühendus puudub on Laulasmaa-Lohusalu ja Keila-Joa-Meremõisa. Samuti jääb rööbastranspordi peatusest enam kui 10 km eemale nii Padise kui Harju-Risti külad. Reisirongiühendused tagavad head liikumisvõimalused Paldiski, Klooga ja Niitvälja piirkondadele ning Keila lähiümbruse ja Vasalemma aleviku piirkondadele. Olulisemateks riigiteedeks, mis Lääne-Harju valda läbivad on Tallinn – Paldiski (riigimaantee nr 8) ning Keila – Haapsalu tugimaantee (nr 17).

Lääne-Harju valla taristu oluliseks osaks on sadamate võrgustik, eelkõige Paldiski Põhjasadam ja Lõunasadam, aga samuti väikesadamad Lohusalus, Meremõisas, Kurkses, Alliklepal ja Ristnas.

Lääne-Harju valla avalikult kasutatavate ja perspektiivsete avaliku kasutatavate Teede kogupikkus on 431,8 km, millest avalikult kasutatavate Teede kogupikkus on 338,2 km ja perspektiivsete avaliku kasutatavate Teede kogupikkus on 93,6 km. Teede kogupikkusest moodustavad kõvakattega teed (asfalt, pinnatud ja kattega) 153,1 km, freespurukattega teed 6,5 km ja kruuskattega teed 272,2 km. Kõikides teekatte liikidest moodustavad 29,5 km jalg- ja jalgrattateid. Teede numbrid, nimed, katte tüübid ja pikkused on toodud tabeli kujul hankedokumendina „Lääne-Harju teede nimekiri“.

Lääne-Harju valla teede kaardirakendus asub aadressil <https://gis.laaneharju.ee/portal/apps/webappviewer/index.html?id=c74e72199eb1422b8fb1629bc70be113>

Tänavavalgustus on Paldiski linnas, Klooga, Keila-Joa, Karjaküla, Vasalemma ja Ämari, Rummu alevikes, Padise, Harju-Risti ja Lehola külates. Osaliselt on valgustatud Lehola, Niitvälja, Ohtu, Lohusalu, Laulasmaa, Kloogaranna ja Kulna küla. Osaliselt on valgustatud tähtsamad ajaloomälestised.

Tõsine valupunkt on vallasisene ühistransport, mis ei võimalda vallaelanikel paindlikku liikumist valla sees. Bussiliiklus nii vallakeskuse ja valla äärealade kui ka Keila ja Tallinna vahel on viimastel aastatel vähenenud ning ei rahulda elanike reisivajadusi. Riigikontroll koostas ühistranspordi toimimise hindamiseks auditi, mis valmis 2021. Aastal. Riigikontroll leidis et, maakondliku bussitranspordi korraldamisel ei ole alati uuritud ega arvestatud kõigi elanike liikumisvajadust, riigi ja omavalitsuste vastutuse jaotus bussitranspordi korraldamisel ei ole selge ning ühistranspordikeskuste roll ja vastutus pole kõikjal ühetaoliselt välja kujunenud ning see tekitab põhjendamatu erinevusi keskuste rahastamisel.

Olukord on veelgi süvenenud ning kohaliku transpordi, mille kulud tuleb kanda kohalikul omavalitsusel ja maakondliku transpordi, mille kulud kannab riik, eristamine on viinud olukorrani, kus üha enam püüab riik veeretada ühistranspordi eest tasumise kohustust kohalike omavalitsuste peale ilma selleks vahendeid eraldamata. Näiteks monitooritakse, et kui mõnel avalikul liinil sõidab enamjaolt kooliõpilased, siis on riigi arvates tegemist kohaliku liiniga.

Selline erinev rahastamine viib olukorrani, kus tekib dubleerimisi ning täiesti lootusetu on püüda ühildada näiteks bussi ja raudteetransporti, et kasutada ära sünergiat. Selle asemel konkureerivad need transpordiliigid hoopis omavahel reisijate pärast.

Riigikontroll soovib majandus- ja taristuministril ning Transpordiameti peadirektoril kokku leppida koostöös kohalike omavalitsustega liinide maakondlikeks ja kohalikeks jaotamise ning

liinide rahastamise selgetes põhimõtetes. Muu hulgas peab kokku leppima kriteeriumid, mille alusel otsustada, millise asustustihedusega piirkondades on võimalik tagada elanike liikumine regulaarsete bussiliinidega ja millistes tuleks otsida majanduslikult otstarbekamaid alternatiive.

Valla teedevõrgu korrashoiu ja arendamise aluseks koostatakse Lääne-Harju valla teehoiukava.

Ohutuks liiklemiseks on oluline kujundada vallas kergliiklusteede võrk, mis seoks elu-, kooli- ja töökohti, samuti võimaldaks juurdepääsu kauplustele ja puhkekohtadele. Samuti aitavad kergliiklusteed kaasa rohelise elukeskkonna säilimisele.

Vajalik on ehitada tänavavalgustust tiheasustuspiirkondades, teede ristmikel ning bussipeatustes. Uued arendused ja olemasoleva valgustuse renoveerimine peavad olema suunatud eelkõige energia kokkuhoiule.

3. Ettevõtluskeskkond ja turism

Ettevõtluskeskkonna arendamisel on omavalitsuse roll soodsate tingimuste, eelkõige taristu, loomine ettevõtlusinvesteeringuteks. Perspektiivseteks tööstuspiirkondadeks valla territooriumil on Paldiski linn ja Rummu alevik.

Paldiski piirkonnas on ettevõtluseks soodne pinnas, mille kasuks räägivad pealinna lähedus, laeva- ning rongiühendus ning ruumirohkus. Paldiski on ainuke linn, mille territooriumil on tuulepark, mis täisvõimsusel töötades annab rohkem roheenergiat, kui linn seda ise vajab. Paldiskist räägitakse kui Läänemere tööstuspiirkonnast, kus ettevõtluskeskkond areneb koos elukeskkonnaga. Rohevalla keskuses on olulisel kohal taastuvenergia, taaskasutus ning keskkonnasäästlik mõtteviis. Siinsed ettevõtted on kasutusele võtnud tehnoloogiad ja vahendid, et oma tegevus muuta võimalikult ressursitõhusaks ning keskkonnale vähem koormavaks. Rohevallas soovitakse tõestada, et tööstus ja kvaliteetne elukeskkond saavad koos eksisteerida ning teineteist täiendada.

Lääne-Harju vald teeb tihedat koostööd ka Paldiskis asuva tööstusalade arendajatega ning koos ollakse teekonnal teha Paldiskist tuleviku- ehk rohetechnoloogiate kants.

Lääne-Harju vallas oli 2020. aasta seisuga registreeritud ligi 1800 ettevõtjat. Ettevõtlusvormi järgi jagunevad ettevõtted järgmiselt: aktsiaselts 10, filiaale 1, füüsilisest isikust ettevõtjaid 177, maaparandusühistuid 6, mittetulundusühinguid 271, osühinguid 1292, sihtasutusi 9, tulundusühistuid 11, täisühinguid 4 ja usaldusühinguid 13. Aktiivseid ettevõtteid (esitanud aruandeid ja näidanud müügitulu) on 680. Suurema osa ettevõtjatest moodustavad vähem kui 10 töötajaga mikroettevõtjad, keda on vallas ligi 200. Väikeettevõtjaid (töötajate arv vähem kui 50) on 15 ning keskmise suurusega ettevõtteid (töötajate arv vähem kui 250) on 3. Kõige suurem osa tööjõust on hõivatud töötlemise tööstuses (623) ning veonduses ja laonduses (612). Majutuses ja toitluses töötab 215 inimest ning hulgi- ja jaekaubanduses 187 inimest. Teistes valdkondades jääb töötajate arv alla 100.

Töötamise registrisse oli 2019. aastal Lääne-Harju vallast registreeritud 6224 töötajat, kellest koduomavalitsuses töötas 1921 ehk 30,4%. Teistes omavalitsusüksustes käis Lääne-Harju vallast tööil 4303 inimest (69,1%). Nendest valdav osa – 4084 inimest - töötas Harjumaa teistes kohalikes

omavalitsustes, kellest Tallinnas käis tööl 2373 58,8%. Eelnev näitab, et väga paljude Lääne-Harju valda registreeritud elanike töökoht jääb vallast väljapoole. Registreeritud töötuid oli 2022. aasta juunikuu seisuga oli 567.

Suurimad ettevõtted asuvad Paldiskis – Alexela Group, Paldiski Lõunasadam, Paldiski Põhjasadam, Esteve, Kuusakoski jt. Paldiski suuremad ettevõtjad on koondunud Paldiski Ettevõtjate Liitu.

Lääne-Harju vald osaleb koos Harku, Keila ja Saue omavalitsustega programmis „Piirkondlikud algatused tööhõive ja ettevõtlikkuse edendamiseks (PATEE) Harjumaa tugiprogramm 01.01.2020 – 31.08.2023“. Programmi juhib Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskus. Tugiprogrammi eesmärk on ettevõtete areng ja kasv, ettevõtlusaktiivsuse ja tööhõive kasv ning noorte ettevõtlikkusteadlikkusele kaasa aitamine, täiendades vastavaid üleriigilisi toetusmeetmeid ja arvestades maakonna eripära ning huvigruppide vajadusi. PATEE programmis keskendutakse ennekõike Paldiski piirkonna tööstusala edasiarendamisele. Lõppenud projekti käigus on kaardistatud Paldiski piirkond, kuid valdade ühinedes on tekkinud vajadus laiendada Paldiski maanteega piirnevat Lääne-Harju valla lisakaardistust ning juurde tuua Saue valla, Harku valla ning Keila linna alad, mis piirnevad maanteega. Iga piirkonna raames tuleb kirjeldada piirkonna infrastruktuur, piirkonna eripärad, millist tootmist või tööstust antud piirkond vajab/ootab.

Lisaks osaleb Lääne-Harju vald koos teiste Harjumaa omavalitsuste ja ettevõtetega Tallinna ringraudtee eriplaneeringu koostamise protsessis. 2021. aastal jätkati antud protsessis osalemist ning 2022. aasta eelarves on ette nähtud rahalised vahendid eriplaneeringu Lääne-Harju valla omaosaluse rahastamiseks. REP koostamise eesmärk on analüüsida põhjalikult Tallinna ringraudteega kaasnevaid mõjusid, määrata raudteetrassi asukoht ja selgitada välja reaalne maavajadus, mis tagab raudtee realiseeritavuse tulevikus ning võimaldab omavalitsustel arvestada üldplaneeringute koostamisel (sh asustuse suunamisel) raudtee asukohaga. REP koostamise üldine eeldus on selle põhiosas kaasrahastamine riigi poolt, kuid REP kaasfinantseerimisega on võimalik aidata kaasa Tallinna ringraudtee rajamisele ja toetada seeläbi ühiselt Harju maakonna, sealsete omavalitsuste ning ettevõtluse arengut. Ringraudtee avab tulevikus uued võimalused kogu Harju maakonna elanikele ja ettevõtjatele.

Tallinna lähedus loob head võimalused puhkemajanduse arendamiseks. Suurema puhkepotentsiaaliga on rannaalad – Lohusalu ning Lahepere lahe äärne ala, mille keskuseks on kujunenud La Spa Laulasmaal ja Lohusalu sadam ning Leetse, Keibu ja Alliklepa rannad.

Lisaks mereäärsetele piirkondadele eristub puhkepiirkonnana Niitvälja küla, kus asub populaarne golfiväljak. Keila-Joa on tuntud juba ammu ajast joa, suursuguse pargi ja mõisakompleksiga. Olulise tähtsusega on Padise puhkeala – klooster ja mõis koos ümbritseva metsa ja kloostri jõega ning Vihterpalu metsad ja rabad koos Tänavjärvega. Klooga alevikus paiknevad Klooga järv, järveäärne raba ning Soodajärv, mis on kujunenud suviseks ja talviseks meelispaigaks harrastuskalastajatele. Vähemtähis ei ole kindlasti ka Rummu karjäärijärve ja aherainemäe turismipotentsiaal. Turismile Pakri poolsaarel andis hoogu Pakri tuletorni avamine külastamiseks ja ümbritseva ala korrastamine. Pakri saartel on korrastatud matka- ja seiklusturismiga seotud infrastruktuuri – ujukvai, matkarajad, teeviidad, tualetid, infotahvlid. Vasalemma alevikus on miljöövärtuslik elamuala, kus asuvad mitmed miljöövärtuslikud elamud ja ajalooline raudteejaam, mis vajab kordategemist ja kasutusele võtmist. Matkajad saavad kasutada kogu Lääne-Harju valla rannikut läbivat tähistatud rahvusvahelist matkarada E9.

Murru vangla kasutusest välja langenud territooriumid on sobivad nii elufunktsiooni kui ka mitmekesiste turismiobjektide arendamiseks.

Ettevõtluskeskkonna arendamisel on omavalitsuse roll soodsate tingimuste, eelkõige taristu, loomisega ettevõtlusinvesteeringuteks. Perspektiivseteks tööstuspiirkondadeks valla territooriumil on Paldiski linn ja Rummu alevik.

4. Haridusasutuste võrgustik ja õpikeskkond

2022/2023. õppeaastal tegutseb Lääne-Harju vallas 7 koolieelset lasteasutust - Laulasmaa Kool, Risti Kool, Padise Lasteaed, Paldiski Lasteaed Naerulind, Paldiski Lasteaed Sipsik, Vasalemma Lasteaed Sajajalgne ja Rummu Lasteaed Lepatriinu.

Laulasmaa Kool on lasteaed-põhikool, mille lasteaiarühmad töötavad neljas majas: Laulasmaa lasteaed (Laulasmaa külas), Klooga lasteaed (Klooga alevikus), Lehola lasteaed (Lehola külas) ja Karjaküla lasteaed (Karjaküla alevikus). Risti Kool on lasteaed-põhikool, mille lasteaiarühmad töötavad Harju-Risti külas. Rummu Lasteaed Lepatriinu on eesti ja vene õppekeelelasteasutus ja Paldiski Lasteaed Sipsik on vene õppekeelelasteasutus, kus tegutsevad keelekümbelrühmad.

2022/2023 õppeaastal tegutseb Lääne-Harju vallas 6 kooli – Laulasmaa Kool, Risti Kool, Padise Põhikool, Vasalemma Põhikool, Paldiski Vene Põhikool ja Paldiski Ühisgümnaasium. Laulasmaa Kool ja Risti Kool on lasteaed-põhikoolid. Laulasmaa Kooli õppeklassid töötavad kolmes koolimajas: Laulasmaa koolimajas (Laulasmaa külas), Klooga koolimajas (Klooga alevikus) ja Lehola koolimajas (Lehola külas). Paldiski Vene Põhikool on vene õppekeele kool. Paldiski Ühisgümnaasiumis on nii põhikool kui ka gümnaasium.

2021/2022 õppeaastal õppis väljaspool koduvalda 350 Lääne-Harju valla õpilast, nendest 308 õpilast põhikooliastmes (88%) ja 42 õpilast gümnaasiumiastmes (12%). Lääne-Harju valla õpilasränne on suunatud põhiliselt Keila ja Tallinna linna koolidesse.

Lääne-Harju vallas pakub huviharidust valla hallatav Lääne-Harju Muusika ja Kunstide Kool, millel on 8 tegevuskohta.

Haridusvaldkonna arendamise peamised väljakutsed on seotud vallasisese integreeritud ja optimaalse haridusvõrgustiku tekitamisega ning ühtlaselt kõrge haridusteenuse pakkumisega kogu vallas. See tähendab nii investeeringuid haridustaristusse, motiveeritud ja kvalifitseeritud personali olemasolu ning hariduslike tugiteenuste kättesaadavust.

5. Vaba aeg, heaolu ja kodanikuühiskond

Lääne-Harju valla raamatukogud asuvad Harju-Ristil, Laulasmaal, Leholas, Kloogal, Padisel, Paldiskis, Rummul ja Vasalemmas.

Kloogal on Klooga Kultuuri- ja Noortekeskus, Padisel rahvamaja ja Vasalemmas on Vasalemma Seltsimaja, kus tegutsevad taidlus - ja huviringid. Kontsertide ning ürituste korraldamiseks on Vasalemmal Vasalemma mõisakooli aula. Paldiskis puuduvad sobivad ruumid etenduste, kontsertide ja pidulike sündmuste läbiviimiseks, võimaluse piires on selleks kasutatud koolisaale ja Nikolai kirikut. Sobivad ruumid avalike ürituste jaoks oleks võimalik saada endise laevastiku ohvitseride maja renoveerimisega vabaajakeskuseks.

Sisespordirajatistest on Paldiskis Paldiski Spordikeskus, Paldiski Vene Põhikooli spordisaal ja Via Fitness Paldiski spordiklubi, Kloogal Laulasmaa Kooli Klooga koolimaja võimla ja Klooga Kultuurija Noortekeskuse spordisaalid, Padise Põhikooli miniarena, Risti Põhikooli võimla, Ämari Põhikooli spordisaal ning Vasalemma Põhikooli õppe- ja spordihoone.

Erinevaid välispordirajatisi on Paldiskis (Paldiski Vene Põhikooli staadion ja palliväljakud, Paldiski Põhikooli spordiväljak, linna palliväljakud ja jõulinnak, Paldiski jalgpallistaadion Alexela Arena), Leholas (külaplats, jõulinnak, jalgpalliplats), Laulasmaal (spordiväljak, Recseti tenniseväljak), Kloogarannas (rannavõrkpalli ja -jalgpalliplatsid, korvpalliplats, Kloogaranna Noortelaagri võrkpalli- ja rannavõrkpalliväljak ning asfaltkattega korvpalliplats), Kloogal (jalgpalliväljak, Klooga Kultuuri- ja Noortekeskuse skatepark, rannavõrkpalliväljak ja asfaltkattega korvpalliplats), Keila-Joal (korvpalliplats), Karjakülas (jõulinnak ja korvpalliplats), Vasalemmas (tenniseväljak, rallikrossirada, kardirada, terviserada, korvpalliplats), Ristil (Risti Põhikooli välikorvpalliväljak, staadion ja jalgpalliplats), Padisel (terviserajad, rannavõrkpalliväljak, küla virgestusala).

Laulasmaal La Spa-hotellis on ujula, Niitväljal golfikeskus ja jahilaskepaik. Ratsasporti saab harrastada Niitvälja Ratsakeskuses ja Ratsaspordiklubi Simoni ratsaspordiväljakul Ohtu külas.

Suusarajad on Vasalemmas ja arendamisel on Padise suusarajad koos kohtade ja vahenditega spetsiaaltreeninguks.

Vallas toimuvad traditsioonilised kultuuri- ja spordisündmused, mille kohta saab teavet valla kodulehelt ja igakuisena ilmuvast valla ajalehest.

Vallas on arvukalt vabaühendusi. Neist mitmete tegevus ei piirdu vaid oma liikmete huvide rahuldamisega, vaid nad annavad oma panuse ka valla teenuste osutamisse. Kodanikud ja kodanikuühendused on olulised partnerid kogukonna ja piirkonna arendamisel ning tänu seltside tegevusele toimub vallas elav kultuuri- ja spordielu. Vallavalitsus toetab vabaühendusi rahaliselt tegevus- ja projektitoetustega, on korraldatud ühiseid ümarlaudu, mille jätkamine on edasise koostöö arenguks hädavajalik. Eakate ühistegevus on siiski tagasihoidlik. Selle üks põhjusi on eestvedajate vähesus ja hajaasustus.

Valla panus huvitegevuste ja vaba aja veetmise võimaluste loomiseks on elukeskkonna arendamise kõrval oluline tegevus vallaelanike elukvaliteedi tõstmisel. Seejuures on tähtis koostöö kohalike vabaühenduste ja ettevõtjatega, kellel on samuti suur roll era-algatuslike ja kogukonnateenuste kaudu huvitegevuste ja vaba aja veetmise võimaluste loomisel.

6. Sotsiaalkaitse ja terviseedendus

Lääne-Harju vallas on toimiv sotsiaalhoolekandesüsteem, hoolekannet teostatakse läbi rahaliste toetuste ja vastavate teenuste arendamise. Hoolekandesüsteem on korraldatud sihtgrupipõhiselt. Suurimad sihtgrupid on lapsed ja lastega pered, eakad, puuetega inimesed ja töötud. Teenuseid osutatakse valla töötajate kaudu, samuti eraõiguslikelt ettevõtetelt ja kolmandalt sektorilt teenuste ostmise kaudu.

Vallas on kaks üldhooldekodu. Lääne-Harju vallale kuulub 100% osalusega äriühing Karjaküla Sotsiaalkeskus 50 kohaga. Lisaks tegutseb vallas eraomandis olev AS Benita Kodu enam kui 100 kohaga. Ämari alevikus tegutseb eluruumiteenust pakkuv Lääne-Harju valla Tugikeskus. Riigiettevõtte AS Hoolekandeteenused on Paldiskisse rajanud psüühiliste erivajadustega inimeste kodu.

2021. aastal oli toimetulekupiiri tagamiseks riigieelarveliste toetuste maht Lääne-Harju vallas 475 741 eurot, toetust maksti 243-le leibkonnale. Lääne-Harju vallas osutatavateks sotsiaalteenusteks on: koduteenus, väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus, sotsiaaltransporditeenus, eluruumiteenus, isikliku abistaja teenus, tugiisikuteenus, täisealise isiku hooldus, turvakoduteenus, asendushooldusteenus, järelhooldusteenus, lapsehoiuteenus, võlanõustamisteenus, vältimatu sotsiaalabi ja muud abivajadusest lähtuvad teenused.

Valla poolt antavad sissetulekust mittesõltuvad toetused on: sünnitoetus, esmakordselt kooli mineva lapse toetus, matusetoetus, koolisõidutoetus, hooldusperes oleva, lapse toetus, puudega isiku hooldajatoetust. Sissetulekust sõltuvad toetused on: tervisetootus, koolieelse lasteasutuse osalustasu ning toidutoetus, lastega pere toetus, huvialaringi toetus, sotsiaalteenuste toetus, toetus raske majandusliku olukorra puhul, vältimatu sotsiaalabi toetus.

Sotsiaaleluruumid on vallas jaotunud ebaühtlaselt ning jätkuvat ülevaatamist ja analüüsi vajab sotsiaaleluruumide sihtotstarbeline kasutus.

Padisel, Paldiskis ja Vasalemmas toimub perearsti vastuvõtt.

Sotsiaalteenuste ja -toetuste vajaduse hindamiseks, planeerimiseks ja ühtlustamiseks on vajalik läbi viia täiendav uuring, mis tuvastab teenuste arendamise täpsustatud vajadused, pöörates sealhulgas erilist tähelepanu laste ja perede teenuste vajadusele. Kavatsus on luua heaolu-, rehabilitatsiooni- ja teraapiateenuste keskus, kus spetsialistid pakuvad haridus- ja sotsiaalvaldkonna tugiteenuseid edukaks toimetulekuks valla lastele, noortele, lastevanematele ja peredele.